

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 2817/19
24.05.2019. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ловорке Стојнов и Снежане Живковић, чланова већа, у парници тужиоца Фонд за развој Републике Србије из Ниша, кога заступа адвокат АБ, против тужене ББ, коју заступа адвокат АБ1, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној на пресуду Основног суда у Ваљеу П. 1523/18 од 23.01.2019. године, у седници већа одржаној 24.05.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Ваљеу П. 1523/18 од 23.01.2019. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Ставом првим побијане пресуде је укинута решење о извршењу Основног суда у Ваљеу И.Ив. 392/17 од 06.12.2017. године. Ставом другим је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу плати 2.155.259,33 динара са затезном каматом од 04.12.2017. године до исплате. Ставом трећим тужилац је обавезан да туженој плати парничне трошкове од 131.788,00 динара.

Против ове пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих разлога предвиђених у члану 373 став 1 ЗПП.

Тужена је поднела одговор на жалбу.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 386 ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11...55/14) и одлучио као у изреци из ових разлога.

Због погрешне примене материјалног права и погрешне оцене исправа у списима, првостепени суд није утврдио чињенице битне за оцену основаности

тужбеног захтева и ово се не може отклонити без нове главне расправе пред првостепеним судом.

Према стању у списима тужилац и тужена као оснивач самосталне занатске радње “АА” су 22.11.2007. године закључили уговор о кредиту којим је тужилац одобрио туженој 980.000,00 динара за набавку основних средстава са роком отплате од четири године, каматом од 1% на годишњем нивоу и почеком од десет месеци. Предвиђено је да се кредит враћа у тромесечним ануитетима од којих први доспева 31.12.2008. године а последњи 30.09.2012. године и да се главница индексира у еврима на начин описан у члану 1 став 2 алинеја 4. Тужена је за обезбеђење кредита издала сопствену бланко меницу са овлашћењем даваоцу кредита да попуни битне меничне елементе. Одјавила је радњу 2013. године, а тужилац је 30.11.2017. године попунио меницу на износ од 2.155.259,33 динара и употребио је као веродостојну исправу на основу које је Основном суду у Ваљево поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе. Предлог је усвојен решењем од 06.12.2017. године, решење је по приговору дужника стављено ван снаге у делу у којем је одређено извршење решењем Ипв.Ив. 14/18 од 12.02.2018. године и поступак је настављен по правилима парничног поступка, као по приговору на платни налог.

Првостепени суд сматра да је тужена потписала меницу као јемац за обавезе своје предузетничке радње по уговору о кредиту и да је тужбени захтев неоснован због тога што је тужилац пропустио да у законском року од доспелости меничног дуга поднесе меницу туженој на виђење и због тога одбија тужбени захтев. Изложено становиште није правилно, а закључак да је тужена меницу потписала у својству јемца за обавезе своје предузетничке радње није тачан.

По одредби из члана 83 Закона о привредним друштвима предузетник је физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и које је као такво регистровано у складу са Законом о регистрацији привредних субјеката. Предузетник по одредби из члана 85 истог закона за све обавезе настале у вези са обављањем делатности одговара целокупном својом имовином у коју улази и имовина стечена од делатности и та одговорност не престаје брисањем предузетника из регистра. Самостална радња није правно лице, не може да буде носилац права и обавеза у правном промету, не може да се појави ни као поверилац ни као дужник у односу на друга лица, већ у правне односе са другим лицима ступа оснивач радње – предузетник увек као физичко лице у своје име и за свој рачун и он због тога за обавезе настале у вези делатности увек одговара својом целокупном имовином, при чему губитак својства предузетника брисањем из регистра или престанком делатности на ову одговорност нема никаквог утицаја. По одредби из члана 997 ЗОО јемац се обавезује према повериоцу да испуни пуноважну и доспелу обавезу дужника ако овај то не учини из чега следи да се јемство може дати за туђу, а не за сопствену обавезу, па је схватање првостепеног суда да се ради о спору између повериоца и јемца неправилно. Тужена је узела кредит за набавку основних средстава која су јој као физичком лицу била потребна за обављање регистроване делатности и она је по том уговору главни дужник а не јемац. Бланко меницу је издала као инструмент обезбеђења своје а не туђе обавезе.

По одредби из члана 110 Закона о меници издавалац сопствене менице одговара

исто као акцептант код трасиране менице, тужена је на лицу менице испред свог потписа ставила исказ “признајем без протеста” што по одредби из члана 24 став 1 Закона о меници има вредност акцепта. Тужена је не само облигациони дужник из уговора о кредиту, већ и главни менични дужник, не ради се о меници са доспећем "на одређено време по виђењу" већ о меници која доспева на одређени дан са клаузулом “без извештаја и без протеста”, па поверилац није имао обавезу ради очувања својих меничних права меницу претходно подноси главном дужнику на виђење. Супротно схватање првостепеног суда је последица погрешне примене материјалног права.

Поверилац је меницу употребио као веродостојну исправу за покретање судског поступка ради наплате потраживања из уговора о кредиту, па како су ремитент и трасант (акцептант) истовремено и уговорне стране из уговора о кредиту на основу којег је издата меница, дужник- издавалац сопствене бланко менице, може према повериоцу да истиче све приговоре из основног посла, нема сметњи да се спорни однос расправи по правилима облигационог права која важе за уговор о кредиту. Поверилац тврди да уписана менична свота представља целокупан дуг корисника кредита на дан попуњавања менице 22.11.2017. године, дужник приговара на износ меничне своте, што представља приговор из основног посла (кредита) и основаност приговора није могуће оценити док се по правилима облигационог права не испита да ли је тужена вратила кредит или није и да ли је на дан попуњавања менице имала неизмирену обавезу према тужиоцу и у ком износу. Због погрешне примене материјалног права суд је пропустио да оцени налаз вештака економске струке, а без тога се о основаности захтева не може известити никакав поуздан закључак.

Потребно је да суд на новој главној расправи употпуни чињенично стање и утврди да ли тужена као корисник кредита испунила уговор, да ли је вратила кредит о доспелости, а ако није колико је износила њена неизмирена обавеза на дан доспећа последњег ануитета, а колико на дан попуњавања менице.

Решење о парничним трошковима је укинато јер зависи од исхода спора.

Из наведених разлога на основу члана 392 став 2 ЗПП је одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић